

Program konferencji naukowej
"Książka, biblioteka, bibliotekarz w tekstach kultury"
1 czerwca 2023 r.

9.00-9.10

Powitanie Gości i rozpoczęcie Konferencji – dr Karol Makles, Dyrektor Kierunku: informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, architektura informacji

Jak nas widzą... O wizerunku bibliotekarza, biblioteki i książki w tekstach kultury

Prowadzenie: Laura Musiał

9.10-9.25

Maria Derda, Paulina Krakowska, Agata Latacz, Julia Margol, Laura Musiał, Klaudia Wydra (Grupa Projektowa „Książka, biblioteka, bibliotekarz w tekstach kultury”, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Wizerunek książki, biblioteki i bibliotekarza w tekstach kultury – podsumowanie projektu*

Wystąpienie stanowić będzie podsumowanie projektu „Książka, biblioteka, bibliotekarz w tekstach kultury”. W trakcie referatu scharakteryzowane zostaną pojęcia, m.in. stereotyp, autostereotyp, stereotypizacja, uprzedzenie, kategoryzacja, wizerunek, które pełnią rodzaj wstępu potrzebnego do rozpoczęcia dalszych rozważań. W głównej części prezentacji omówione będzie przedstawienie wizerunku książki, bibliotek i bibliotekarzy w wybranych dziełach literackich, filmowych i serialach różnych gatunków. Wskazane zostaną najczęstsze tropy biblioteczne w omawianych tekstach kultury.

9.25-9.40

Dr Anna Zientała (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Polonistyki): *„Każda z księzek ma swoją tożsamość” – o symbolice książki w poezji polskiej przełomu XIX i XX wieku*

Wystąpienie to wycinek moich badań dotyczących przedmiotów w poezji polskiej lat 1890-1939. Skupiam się w nim na książce jako rzeczy zarówno „mitologicznej”, symbolicznej, bogatej w znaczenia (nad)dane, jak i tej zwyczajnej, funkcjonalnej, poręcznej i podręcznej. Książka wchodząc w interakcje z podmiotem lirycznym zaczyna funkcjonować w przestrzeni wiersza w sposób wyjątkowy. Z codziennego przedmiotu zaczyna przedzierać jego wyjątkowość, jednostkowość. Staje się on skarbnicą wspomnień, depozytariuszem dziecięcych marzeń, symbolem tego, co niemożliwe (już?), widowym znakiem kogoś bliskiego lub niemal mistyczno-religijnym nośnikiem przemijalności.

9.40-9.55

Mgr Sara Nowicka (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Nauk o Kulturze): *Między regałami. Sposoby budowania przestrzeni biblioteki w kinie*

Referat ma na celu analizę przykładów kreowania przestrzeni bibliotek w kinie gatunkowym. Głównym przedmiotem badania są emocje, jakie dane kadry wywołują w widzu, prześledzone zgodnie z kognitywną teorią filmu. Postępując się modelem teoretyzowania fragmentarycznego, zaprezentuję sceny filmowe odbywające się w bibliotekach, badając charakter ich przedstawienia. Referat obejmie przykłady z takich gatunków filmowych jak: horror, thriller, komedia, kino nowej przygody, kino kostiumowe czy musical. Celem analizy będzie wskazanie różnych sposobów budowania miejsca akcji, zależnie od zamierzonego efektu – wywołania grozy, erotycznego podniecenia czy śmiechu odbiorcy. Odwołując się do tekstów filmoznawców, m.in. Alicji Helman i Jacka Ostaszewskiego, wskażę, w jaki sposób charakterystyczne dla bibliotek elementy przestrzeni są wykorzystywane w mise en scène różnych gatunków. Każdy z przywołanych tytułów pochodzi z XX wieku. Korzystając z własnych doświadczeń, porównam sceny filmowe z konkretnymi przykładami współczesnych księżnic: Biblioteki Śląskiej i Stadsbiblioteket w Göteborgu. Posiłkując się perspektywą współczesnych badaczy (m.in. Army Koziny), zestawię fikcyjne i rzeczywiste obrazy oraz wskażę różnice w wyglądzie i pełnionej funkcji instytucji. Współczesne biblioteki, w odróżnieniu od filmowych ciemnych i ciasnych miejsc są otwartymi przestrzeniami, sprzyjającymi socjalizacji. Daleko im do schronień, kryjówek, czy pułapek, czyli ról, jakie pełniły w kinie gatunkowym. Rezultatem analizy przeprowadzonej w referacie będzie określenie, jak zmieniła się rola bibliotek w przestrzeni publicznej w ostatnich dwóch dekadach oraz w jaki sposób ta transformacja wpłynęła na filmowy obraz księżnicy (na przykładach m.in. „Gorączki” 2021, reż. K. Sieriebriennikow i „Blade Runner 2049” 2017, reż. D. Villeneuve).

9.55-10.10

Mgr Hanna Gawęł (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie): *„Nie wygląda też jak bibliotekarka” – od Bunny Watson aż po Ms. Dewey: archetypy pracownicy biblioteki w kulturze popularnej*

Dekady badań nauk społecznych podejmowały kwestie tego, jak ludzie prezentują się publicznie i jak wchodzą w interakcje z innymi ludźmi. Część z tych badań została przeprowadzona w ramach sektora zawodów bibliotekarskich i nauk o informacji, ze względu na szczególny status społeczny przedstawicieli zawodu bibliotekarza, jako pośrednika wiedzy i osoby pierwszego kontaktu w poszukiwaniu informacji. W kulturze popularnej dominuje stereotypowy wizerunek bibliotekarki, prezentujący ją jako mało atrakcyjną, wykształconą kobietę o oschłym charakterze, traktującą bibliotekę jako twierdzę nie do zdobycia (dla przeciętnego czytelnika). Przedmiotem niniejszego wystąpienia jest prezentacja różnorodnych archetypów pracownicy biblioteki w kulturze popularnej od lat 50. aż po czasy najnowsze. Celem badania jest uwypuklenie przemian zachodzących w stereotypie bibliotekarki wraz z przemianami zachodzącymi w kulturze na przełomie ostatnich 70 lat. Badanie zostało zrealizowane metodą analizy porównawczej sylwetek postaci bibliotekarki występujących w przekazie masowym w ramie czasowej 1950-2020. Porównywano następujące cechy fizyczne postaci bibliotekarki: (a) wiek, (b) fryzura, (c) ubiór, (d) obecność okularów oraz (e) stan cywilny. Zwrócono również uwagę na postawę i zachowanie postaci. Dodatkowo w filmach współczesnych badano włączenie komputera jako elementu środowiska bibliotecznego. Mimo że w kulturze popularnej istnieją również stereotypy męskiego bibliotekarza, w niniejszym opracowaniu przeanalizowane zostaną tylko te filmy, w których postać bibliotekarza jest kobietą, biorąc jednocześnie pod uwagę zmieniające się role kobiet w społeczeństwie w ostatnich 70 latach. Rezultatem badania jest zbiór skategoryzowanych archetypów pracownicy bibliotekarki, pozwalających na zaobserwowanie trendu zmian globalnych w kształtowaniu wizerunku zawodowego, wdrożonego przez samych pracowników bibliotek, stymulowanego przez m.in. ruchy feministyczne, a utrwalającego się w kulturze masowej.

10.10-10.25

Piotr Ostrowski (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, student II stopnia *informacji naukowej i bibliotekoznawstwa*, student *indywidualnych studiów międzyobszarowych: architektura informacji*, Koło Naukowe Infologów): *Bibliotekarz jako rekwizyt grozy w słuchowiskach internetowych oraz podcastach narracyjnych*

Wystąpienie ma na celu analizę obrazu bibliotekarza w różnych typach podcastów, w tym słuchowisk takich jak „Welcome to Night Vale” oraz nagrań sesji gier fabularnych (TTRPG). Skoncentrowane zostanie głównie na tematyce bibliotekarza jako rekwizytu wprowadzającego lub wzmacniającego grozę zarówno w podcastach klasyfikowanych jako horror, jak i tych, które nie podlegają tej kategorii.

Przedstawiona zostanie również próba rozróżnienia głównych motywów i archetypów bibliotekarza i bibliotek jako elementu grozy w podcastach. W ostatnich latach podcasty narracyjne stały się niezwykle popularne, przyciągając słuchaczy różnych gatunków i tematów. Wiele z tych podcastów wykorzystuje narrację dźwiękową do tworzenia atmosfery i budowania napięcia, jak również różnego rodzaju rekwizyty fabularne, zarówno w znaczeniu tradycyjnym np. w słuchowiskach jak i bardziej w formie zbliżonej do improwizowanej postaci jak np. w podcastach będącymi nagraniami sesji TTRPG. Niezależnie od kontekstu bibliotekarz jako postać lub biblioteka jako miejsce często pełnią istotną rolę w tych opowieściach. Analiza zostanie skoncentrowana na słuchowiskach, takich jak „Welcome to Night Vale”, które eksplorują tematy nadprzyrodzone i surrealne jak również nagrań sesji gier fabularnych. W tym kontekście bibliotekarz często staje się rekwizytem grozy, odgrywającym ważną rolę w tworzeniu atmosfery niepokoju i tajemniczości poprzez włączenie elementu znanego słuchaczowi jak bibliotekarz oraz przekształcenie go w niepokojącą i nieznaną formę. Często osiągane jest to poprzez wykorzystanie motywu głodu wiedzy jak również elementów wchodzących w typową działalność bibliotekarską (promowanie czytelnictwa, kary czytelnicze) które zostają przekształcone tak by również środkiem wprowadzającym grozę. Zostanie więc podjęta próba przeanalizowania tych przypadków w celu znalezienia i udowodnienia wspólne wątków oraz archetypów, które stanowią podstawę obrazu bibliotekarza jako źródło strachu.

10.25-10.40

Dr Agnieszka Łakomy-Chłosta (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Nauk o Kulturze): *Czy superbohaterowie potrzebują bibliotek? Komiksowy, filmowy i serialowy wizerunek bibliotek oraz bibliotekarzy w uniwersach wydawnictw Marvel Comics i DC Comics*

Mianem superbohatera określa się postać fikcyjnego bohatera zwalczającego szeroko pojęte zło (najczęściej przestępczość) i najczęściej posiadającego nadzwyczajne umiejętności. W pierwszym etapie swojego rozwoju superbohaterowie istnieli przede wszystkim na kartach komiksów. Za pierwszego z nich i protoplastę kolejnych uważa się Supermana, który został wymyślony przez Joe Shustera i Jerry'ego Siegela w 1938 r. Na przestrzeni lat superbohaterowie stali się także postaciami goszczącymi w filmach, serialach, grach komputerowych i planszowych lub książkach. Obecnie są jednym ze stałych i bardziej rozpoznawalnych elementów kultury popularnej. W swojej walce ze złem superbohaterowie wykorzystują własne moce (wrodzone, bądź uzyskane np. w trakcie mutacji), ale także są i tacy, którzy korzystają z intelektu, czy wynalezionej ekwipunku (np. Batman). Wystąpienie będzie próbą odpowiedzi na pytania: – czy do realizacji swoich działań superbohaterowie potrzebują bibliotek, – czy z nich korzystają, a jeśli tak, to w jakim zakresie, – czy w walce ze złem uczestniczą także bibliotekarze, – a może w światach zamieszkałych przez superbohaterów w ogóle nie istnieją biblioteki lub są tematem poruszonym marginalnie.

Przedstawione przykłady dotyczyć będą dwóch najbardziej znanych światów i superbohaterów z nimi związanych – uniwersów stworzonych przez wydawnictwa Marvel Comics oraz DC Comics. Uwaga skupiona zostanie przede wszystkim na wydawnictwach komiksowych, w mniejszym stopniu uwzględnione zostaną odwołania do seriali i filmów kinowych. W związku z dużą popularnością postaci superbohaterów nie tylko w wytworach kultury, ale także w otaczającej nas przestrzeni (np. koszulki, zabawki, słodycze) prowadzone analizy zostaną rozszerzone o ewentualne „powiązania” superbohaterów z rzeczywistymi placówkami bibliotecznymi.

10.40-11.00

Dyskusja i przerwa

Jak nas widzą w literaturze...

Prowadzenie: Agata Latacz

11.00-11.15

Dr Magdalena Smyczek (Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach im. Ottona Sтерна): *Strażnicy, potwory i tajne agencje czyli bibliotekarze w fantastyce dla młodych*

Celem referatu jest ukazanie wizerunku bibliotekarzy we współczesnej fantastyce, adresowanej do młodzieży i młodych dorosłych. Bibliotekarze stanowią jedną z grup zawodowych, której negatywny obraz, mimo przeobrażeń w samych bibliotekach, zdaje się być na dobre utrwalony w świadomości społeczeństwa. Choć współcześni pisarze, zapewne świadomi roli bibliotek w popularyzacji również ich książek, stopniowo odchodzą od typowego wyobrażenia starej panny w okularach, a kreacje bibliotekarzy wykraczają poza schemat, literacki bibliotekarz wciąż ma budzić w czytelnikach respekt i strach. Wybrani na potrzeby referatu pisarze tacy jak Brandon Sanderson (seria Alcatraz kontra bibliotekarze), Jay Kristoff (Nibynoc), Dmitry Glukhovskiy (Metro 2033) oraz J.K. Rowling (seria Harry Potter) w swoich powieściach kreują postacie bibliotekarzy niejednokrotnie wyróżniające się na tle stereotypu pracownika bibliotek. Wciąż jednak wywołują w bohaterach uczucie lęku i niepewności. Dominuje rola strażnika strzegącego nie tylko skarbów skrywanych na bibliotecznych półkach, ale samego dostępu do wiedzy przed niepoważnymi, czytelnikami. Nieobca zresztą jest im przemoc. Same biblioteki, choć budzą zainteresowanie, a nawet zachwyty odwiedzających, skrywają jednak mroczne tajemnice, stając się pułapką dla nieostrożnych gości. Analiza kreacji bibliotekarzy w wybranej literaturze fantastycznej dla młodych skłania do zastanowienia się nad przyczynami negatywnego nacechowania zawodu bibliotekarza. Wywołując lęk i niepewność u bohaterów, pisarze nie tylko podtrzymują stereotypy na temat zawodu bibliotekarza, ale i kreują nowe w świadomości młodych czytelników.

11.15-11.30

Ewa Wiatr (Uniwersytet Warszawski, studentka II stopnia *filologii polskiej*, moduł *komparatystyka*):

Porównanie motywów biblioteki i ogrodu w tekstach kultury

Cele badawcze: Referat inspirowany jest artykułem Dawida M. Osińskiego pt. „Ciało w bibliotece”, w którym autor zestawia obrazy bibliotek i „ciała czytającego” w utworach literackich różnych epok i gatunków, od „Fausta”, przez „Emancypantki”, po kryminał Agathy Christie. Kilka z omówionych tam koncepcji oprócz biblioteki przedstawia także wizję ogrodu, czy to jako paraleli, czy kontrastu. Celem referatu jest przyjrzenie się bliżej temu zjawisku i zbadanie różnic i podobieństw między tymi dwoma miejscami w tekstach kultury oraz kultury popularnej. Metodologia: Referat obejmie analizę porównawczą wybranych utworów, w których pojawiają się motywy biblioteki (zwłaszcza prywatnego księgozbioru) lub ogrodu. Oba te miejsca bywają interpretowane jako laboratorium, przestrzeń intymności i poznania, a także symbol bezpieczeństwa, porządku, ładu i harmonii, czy przeciwnie – jako labirynt, zagrożenie. Popularne wyobrażenia ogrodu i biblioteki przedstawiają je jako ostoje magii i portal do innego świata. Niektóre omawiane teksty przywołują obie te przestrzenie naraz, pokazują podobieństwa lub różnice między nimi. W zestawieniu znajdą się takie teksty, jak „Biblioteka Babel” J.L. Borgesa, „Tajemniczy ogród” Frances Hodgson Burnett, „Piotruś Pan i Wendy” J.M. Barriego, „Noc w bibliotece” Agathy Christie, „Na wzgórzach” Alice Munro i inne. Niektóre przywołane motywy pojawiają się nie tylko w utworach literackich, ale i w filmie („Kroniki Spiderwick”, „Władca Pierścieni”), ich stereotypowość ukazują wytwory kultury masowej, na przykład grafika i fotografia. Wnioski: Mam nadzieję udowodnić, że wiele toposów literackich i kulturowych dotyczy tak samo ogrodu, jak i biblioteki. Interpretacje mogą przedstawiać sprzeczne wizje, a od ich wyboru zależy, czy te dwie przestrzenie uznaje się za komplementarne, czy stojące wobec siebie w opozycji.

11.30-11.45

Joanna Lenik (Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Archeologii, studentka II stopnia *muzeologii*; Akademia Nauk Stosowanych w Tarnowie, Wydział Humanistyczny, Katedra Filologii Polskiej, studentka II stopnia *filologii polskiej*): „*Książki się kurczą*” – *wizja książki i człowieka u Raya Bradbury’ego*

W czasach płynnej rzeczywistości akt komunikacyjny stał się wyobcowanym czynem, który podejmowany jest w przestrzeni terytorium niezidentyfikowanego – współczesny homo mediens jest sam na sam z wszechobecnym ekranem, za którym stać może każdy. O zjawisku wypierania książki przez ekrany pisał Ray Bradbury w 451° Fahrenheita, gdzie dystopiczna rzeczywistość powieści łudząco podobnie odzwierciedla stan rzeczywistości postmodernizmu. Książka skupia się na przedstawieniu fundamentalnych problemach, takich jak walka o wolność słowa, konsekwencje cenzury, alienacja jednostki w społeczeństwie, manipulacja mediów i kontrola nad wiedzą.

Powieść ukazuje także kontrast między ludzką naturą a technologią, a także siłę i znaczenie literatury jako narzędzia do przekazywania idei i wartości. Ostatecznie, 451° Fahrenheita stawia pytanie o to, jak daleko człowiek może się posunąć w celu zachowania wolności i prawdy lub ich zniszczenia. Wspomniana książka doczekała się dwóch przekładów intersemiotycznych w postaci ekranizacji mających premiery w 1966 i 2018 roku. Portret człowieka jako biblioteki, człowieka jako nośnika danych, jako uciemniźcyela słowa został odwzorowany we wszystkich trzech tekstach (literackim i kultury). Względem tego rodzi się pytanie jak postrzega się książkę i człowieka w powieści, w filmie oraz w rzeczywistości i czy pomiędzy ukazywaniem tych elementów występują znaczące różnice lub/i podobieństwa.

11.45-12.00

Anna Bieryt (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, studentka II stopnia *filologii polskiej nauczycielskiej*): *Kto się boi bibliotekarza? Kto się boi małpy? – o transgresyjnym charakterze kreacji bibliotekarza w „Świecie Dysku” Terry’ego Pratchetta*

Przedmiotem zainteresowania jest transgresyjny charakter motywu bibliotekarza (oraz – w mniejszym stopniu – biblioteki) w twórczości Terry’ego Pratchetta. Autor „Świata Dysku” dokonał szeregu przesunięć względem kulturowego, często stereotypowego obrazu bibliotekarza, które implikuje szereg konsekwencji: od wyrażania filozoficznego zwątpienia w ludzkie zdolności intelektualno-poznawcze, przez opozycyjną strategię nadawania człowiekowi sprawczości w kategoryzowaniu świata, na kreowaniu wizji nieuchwytej rzeczywistości ją kończąc. Dodatkowo „zakłęcie” figury bibliotekarza w ciele orangutana nasuwa pytania natury posthumanistycznej, a tym samym odsłania nowe możliwości interpretacyjne – interdyscyplinarne i zespalaające nowoczesną, pomodernistyczną myśl o złożoności relacji człowieka ze zwierzęciem z dziedzictwem kulturowym i mentalnym, które czerpiąc m. in. z darwinowskiej spuścizny niejako „narzuca” wartościującą kategoryzację istot ożywionych.

12.00-12.15

Dr Agnieszka Stanecka (Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Filia w Piotrkowie Trybunalskim Zakład Języka, Literatury i Kultury Angielskiej): *„Między życiem a śmiercią” – rola biblioteki w powieści Biblioteka o północy Matta Haiga*

Powieść Matta Haiga pt. *Biblioteka o północy* (2020) to klasyczna powieść fantasy przeznaczona dla młodego czytelnika. Sam autor, który pisze zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych, urodził się w 1975 roku w Sheffield w Wielkiej Brytanii. Także w omawianej powieści Haig miesza elementy świata fantastycznego i codzienności, z którą przychodzi zmierzyć się bohaterom. Młoda kobieta, Nora Seeds nie odnajduje się w swoim świecie.

Po licznych porażkach w życiu osobistym i zawodowym, po utracie obojga rodziców i konflikcie z bratem, w końcu po śmierci ukochanego kota, Nora postanawia popełnić samobójstwo. Okazuje się jednak, że pomiędzy życiem a śmiercią jest jeszcze zaskakujące miejsce do odwiedzenia – biblioteka. Każda z książek, która się tam znajduje, daje Norze szansę na wypróbowanie życia jakiego nie odważyła się nigdy podjąć. Okazuje się jednak, że nie zawsze żal za tym, po co nie odważyliśmy się sięgnąć jest zasadny. W powieści Matta Haiga obraz biblioteki i bibliotekarki, która staje się przewodniczką Nory Seeds po świecie fantasy, jest odmienny od tradycyjnego. To nie tylko pomieszczenie z zakurzonymi woluminami, ale przede wszystkim miejsce zadawania egzystencjalnych pytań.

12.15-12.35

Dyskusja i przerwa

O bibliotekach inaczej Prowadzenie: Laura Musiał

12.35-12.50

Mgr Aleksandra Wańczyk (Szkola Doktorska Akademii Ignatianum w Krakowie, Muzeum Ziemi Bieckiej w Bieczu): *Między eksponatem a wolumenem, czyli wizyta w muzealnej bibliotece*

W swoim wystąpieniu pragnę przybliżyć istotę inwentaryzacji bibliotek muzealnych, posiłkując się efektami inwentaryzacji Biblioteki Muzeum Ziemi Bieckiej, którą współrealizuję. Zwrócę uwagę na ciekawą granicę między „zwykłą” książką, a substancją zabytkową. Wskażę też na szanse i zagrożenia, jakie niosą ze sobą nowoczesne metody inwentaryzacyjne.

12.50-13.05

Dr inż. Joanna Nowicka (Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, Instytut Techniczno-Przyrodniczy): *Funkcja dydaktyczna książki naukowej w procesie kształcenia inżynierów logistyków*

Celem wystąpienia jest analiza i ocena roli dydaktycznej książki naukowej w konfrontacji ze standardami kształcenia inżynierów logistyków. W centrum zainteresowania autorki jest książka naukowa jako współczesny środek dydaktyczny. Autorka poddaje pod dyskusję jej rolę, znaczenie, funkcje edukacyjne wobec współczesnej rewolucji technologicznej. Metoda badawcza to analiza literatury, doświadczenia dydaktyczne autorki – wzbogacone o badania ankietowe przeprowadzone wśród studentów Akademii Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu w 2023 roku.

13.05-13.20

Mgr Bartosz Różanek (Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce Uniwersytetu Warszawskiego, Stacjonarne Studia Doktoranckie): *Rola Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w życiu społeczeństwa stolicy Wielkopolski*

W swoim wystąpieniu chciałbym przedstawić historię powstania i działalności jednej z najważniejszych bibliotek poznańskich założonej przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk w 1857 roku. Ówczesne biblioteki nie odgrywały wyłącznie roli miejsca do przechowywania i udostępniania książek. Dotyczyło to zwłaszcza instytucji znajdujących się na dawnych terenach Polski objętych germanizacją czy rusyfikacją. Były miejscami przechowywania pamiątek narodowych czy spotkań kulturalnych i patriotycznych. Mam zamiar przynajmniej w dużym zarysie pokazać najważniejsze cele i zamierzenia twórców Biblioteki PTPN i sposoby ich wdrożenia w życie. Swoje wystąpienie oprę na artykułach i monografiach dotyczących omawianej instytucji oraz swego doświadczenia nabytego w czasie odbywania praktyk w tamtejszej placówce. Wydaje się, że historia i działalność Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk jest godna uwagi i warta przypomnienia.

13.20-13.35

Agata Latacz (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, studentka II stopnia informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, Koło Naukowe Infologów): *O „magnetyzmie” bibliotek. Rola zasobu i architektury w postrzeganiu zawodu bibliotekarza*

W wystąpieniu zostanie poruszony temat rodzaju zasobu bibliotek, przede wszystkim tych publicznych. Prezentacja ma na celu odpowiedzieć na następujące pytania: czy w świecie, w którym istnieje mnogość multimediów, tradycyjny zasób książkowy w bibliotekach jest wystarczający? Czy wciąż może być atrakcyjny, w szczególności dla młodszych pokoleń, które w multimedialnym świecie żyją na co dzień? Czy w bibliotece musi panować absolutna, „grobowa” cisza? Czy w małych filiach musi być „nudno” oraz czy mają szansę na przetrwanie i rozwój? A co z architekturą, wystrojem wnętrza oraz systemem układania zbiorów na półkach? To wszystko może wpływać zarówno na podtrzymywanie jak i łamanie stereotypów o bibliotekarzach i bibliotekach. Czy tradycyjna księżnica może być dla kogoś bardziej atrakcyjna niż nowoczesna placówka? Czy źle ułożone woluminy naprawdę mogą odstraszyć czytelnika? Co jest ważniejsze: Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta czy wygoda odwiedzających? I wreszcie, czy zwykli, szeregowi pracownicy biblioteki mają na to wszystko jakiś wpływ, a jeśli tak to w jakim stopniu? Czy mogą coś oddolnie zmienić? Podczas prelekcji pokazane zostaną konkretne przykłady działań, zarówno negatywne, jak i pozytywne. Prelegentka podejmie także próbę znalezienia „złotego środka” – jak bez strumienia dotacji i wielkich modernizacji przyciągnąć do księżnicy nowych użytkowników oraz osiągnąć większy poziom zadowolenia u tych, którzy już z niej korzystają.

13.35-13.50

Kamil Margielewicz (Akademia Górnośląska im. Wojciecha Korfantego w Katowicach, Wydział Zarządzania, student III roku *prawa*): *Rola księzek i bibliotek kiedyś i dziś – porównanie zmian jakie nastąpiły wraz z nadejściem globalnej sieci, jaką jest Internet*

Podczas mojego wystąpienia, chciałbym omówić to jak wielki wpływ na życie i rozwój człowieka miały biblioteki i książki, na przestrzeni ostatnich dekad. Zanim pojawił się Internet (dostępny w zasadzie dla każdego obywatela III Rzeczypospolitej), to główną „bazą wiedzy” były biblioteki i książki w nich znajdujące się. Pragnąłbym przedstawić zmiany jakie pojawiły się na przestrzeni ostatnich dekad, związane ze zmniejszeniem się zainteresowania samymi bibliotekami, z uwagi na fakt, że wiele rzeczy jest dostępnych w Internecie, aczkolwiek biblioteki też działają w tym zakresie – i to też zostanie omówione. Chciałbym również zaprezentować istotną rolę książki, która pomimo dostępności do Internetu, odkrywa kluczową rolę pod względem zdobywania wyższego wykształcenia oraz prowadzenia badań. Książki – baza źródłowa jest niezbędna do napisania pracy czy to licencjackiej, magisterskiej, czy samej rozprawy doktorskiej, a przy ubieganiu się o habilitację i profesurę niezbędne jest wydanie i napisanie kilku książek. Pod względem zdobywania wykształcenia ale przede wszystkim wiedzy, książki odkrywały, odgrywają i jeszcze przez dekady będą odgrywać kluczową rolę w rozwoju człowieka (edukacyjno-naukowym). Generalnie głównym tematem, którego pragnąłbym się trzymać będą zmiany jakie nastąpiły wraz z ogólnodostępnym Internetem, względem bibliotek i książek, które w zasadzie są protoplastami Internetu.

12.15-12.35

Dyskusja i przerwa

Badania, hipotezy... Prowadzenie: Agata Latacz

14.10-14.25

Dr Iwona Grodź (Polskie Towarzystwo Badań nad Filmem i Mediami): *Wpływ nagród literackich na preferencje czytelników*

Tematem wystąpienia będzie wpływ nagród literackich na zainteresowanie czytelników konkretnym twórcą i jego dziełami. Celem będzie odpowiedź na pytania, np.: czy koreluje on z płcią, wiekiem, wykształceniem, statusem społeczno-ekonomicznym czytelników. Rezultatem będzie zweryfikowanie wstępnych hipotez m.in. dotyczącej większego zainteresowania czytelników konkretnym autorem w wyniku jego wiedzy na temat finalistów i laureatów nagród literackich. Metodologia: analiza badań ankietowych.

14.25-14.40

Emilia Wieczorek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Studiów Edukacyjnych): *Bajki dla każdego. Rola i znaczenie bajkoterapii w pokonywaniu sytuacji trudnych*

Bajki obecne były w życiu ludzi zasadniczo od zawsze. Stopniowo ewaluowały, zmieniały się ich kanony oraz oczekiwania odbiorców. Panujący przez wieki stereotyp, mówiący o tym, że bajki dedykowane są dla najmłodszych jest krzywdzący. Jednak z upływem czasu ewoluowała także rola bajek oraz grono ich odbiorców. Bajki wspierają oraz dają poczucie bezpieczeństwa, mądrze opowiadają o otaczającej rzeczywistości, pozwalają zrozumieć emocje. Odpowiednio sformułowane są adresowane dla każdego. Bajkoterapia jako jeden z istotnych obszarów chętnie eksplorowanych przez pedagogów oraz edukatorów jest współcześnie istotnym trendem na edukacyjnym rynku. Problematyka ta wymaga stałej refleksji oraz stwarzania przestrzeni do wymiany doświadczeń. Szczególnej refleksji poddane zostaną zagadnienia dotyczące zasad samodzielnego przygotowywania bajki oraz popularne trendy we współczesnej terapii z jej wykorzystaniem. Niniejsze rozważania prezentować będą trzy zasadnicze aspekty. Po pierwsze zaprezentowana zostanie bajkoterapia jako metoda biblioterapii. Tym samym zaprezentowana zostanie definicja biblioterapii, jej zadania oraz różnorodne zastosowania. Następnie ukazane zostaną typy bajek terapeutycznych: bajki relaksacyjne, bajki psychoedukacyjne, bajki psychoterapeutyczne. Kolejny aspekt rozważań to „bajka jak lekarstwo”. Refleksji poddane zostanie zastosowanie bajkoterapii w terapii pedagogicznej. Rozważania kończą implikacje praktyczne.

14.40-14.55

Maria Derda, Paulina Krakowska, Agata Latacz, Julia Margol, Laura Musiał, Klaudia Wydra (Grupa Projektowa „Książka, biblioteka, bibliotekarz w tekstach kultury”, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Wizerunek książki, biblioteki i bibliotekarza w społeczeństwie – analiza badań ankietowych*

W drugiej części podsumowania projektu „Książka, biblioteka, bibliotekarz w tekstach kultury” zostaną przedstawione wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 22 im. W. Broniewskiego w Zabrze i szkoły średniej – Zespołu Szkół w Bytomiu Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Katowicach – oraz studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Celem ankiety było poznanie funkcjonowania stereotypów związanych z zawodem bibliotekarza w społeczeństwie oraz doświadczeń użytkowników bibliotek związanych z ich wizerunkiem.

14.55-15.15

Dyskusja, podsumowanie i zakończenie konferencji